

**A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENCEIDELMEVEL.**

Indult BÉTSBŐL Pénteken 6. Aprilisban 1792.

Elegyes — örvendetes és — rettentő Tudósítások.

A' mi Fels. Királynk, F. Palatinusunk, és az egész F. Királyi Udvar kivánt egészségben van. — A' múlt Kedden meg-érkezék Bétsbe a' *Toskánai* fő Hertzeg *Ferdinánd*. — Nem régiben egy olly Parantsolatot méltoztatott vala Kegyelmes Királynk közönségessé tenni, melly szerint a' Bétsi Orvas Doktorok, a' Betegnek második látogatása után, ha a' nyavallyát halálosnak esmerik, az azt utolsó Kenet Szentségével éltető Papnak, 100 arany büntetés alatt, tudtára adni köteleztetnek, hogy így az utolsó Sakramentommal való éléstől a' Beteg meg ne fosztattattassék.

Szomorú és rettentő Tudósítás! — „A' *Stokholmból* Bétsbe érkezett Levelekben az iratik, hogy

hogy midőn Mártz. 17-dikén a' Svéd Király egy lárvas Bálba jelent vólna-meg, egy pistollyal a' bal ágyékába löttének, és halálra sebesítették. Ezen soha elége meg nem büntethető vakmerő Gonosz-tévő egy Svéd Nemes ember vala; ki már most fogságban füttezik. Még 19 dikben, mikor a' Tudósítás ki-indúlt Stokholmból, életben vala a' Király — de életéhez kevés reménység vala — sőt későbben költ Levelek után azt erősítik, hogy már bizonyoson meg-is hólt vólna. — Bóldog Isten! Ha az Istennek földi Helytartói, ha az Istennek felkenettetjei sem bátrak a' Gonosztévőktől — — mi lesz a' Világból?

Erdélyből Zsukról. — T. *Véér* András, T. *Zsuky* László és Kamara Ispány *Hodor* Urak e' testi életből ki-költöztenek. — Azon hozzá hasonlithatatlan szép természetű, nagy testű és lelki Férfiat, *Véér* András Urat a' Gutta ütötte-meg, még pedig olly véletlen, hogy még az nap *traktálván*, és frissen lévén, dél után egykor csak le-rogyék és lelkét ki-adá. A' szegény néhai *Véér* László Ur hirtelen halála után költött hir talám ez által is táfolódik, hogy ezen Familiának familiás nyavallyája lehet a' hirtelen halál. — Néhai meg-hólt *Zsuky* László Ur a' N. Kolosvári *Unitarium* Collégyomnak 70-ezer, ugyan ott az Ekklesiának 25-ezer, Senátor *Baria* Moses Urnak 5000, a' bal-oldaláról való Feleségének 800, ettől való 3 gyermekeinek pedig egy-egy ezer forintot testált. Az *Unitarius* Püspök Ur számára pedig egy bizonyos jószágát testálta. — — A' múlt esztendőben meg-hólt Gr. *Székely* Adám Ur által

a'

a' Ref. Ekklesiák és Oskolák, most pedig az Unitárius Atyafiaké *Zsuky* László Ur halálával igen szerentsések valának, bár tsak a' mi R. Katholika Oskoláinknak támodna már egy ilyen 'gazdag jótévőjek.

Tegnap, u. m. Kristus Urunk szenvedése előtt való nap, Kristus Urunknak példája szerint, megmosá a' mi F. Apostoli Királyunk a' 12 Koldusoknak lábokat annak bé-vett módja szerint. Nem külömben a' mi Fels. Királynénk 12 öreg koldus Afzszonyoknak; kik az nap minnyájan az Udvarnál ebédlének, és ő Felségek szolgálnak vala nékiek — 's ebéd után meg-ajándékoztatának. A' Férfiak közzül az örögebbik 85, az Afzszonyok közzül pedig 106 esztendősek valának.

Azt beszélik, hogy a' Svéd Királynak meg-lövettetéséről mármás Levelek-is vólnának Bétsben, mellyben már halála igaz vólna. — Ezt a' vakmerő gyilkost *Ankerstern*-nek nevezik, kiről a' mondatik, hogy egy el-tsapatott Gárda Tiszt lett vólna. A' lövés, bizonyos hogy álortzás bálban esett, még-is a' Gyilkos más nap találtatott-meg. Ezen dologba mások is lesznek keveredve; várjuk a' bővebb tudositást rólla.

Egy Nemzet még a' Világon magát olly gyűlölségesse nem tette, mint a' Frantzia — mostani számos külső és belső gyilkosságaiért — már Bétsben a' nyelveken sem akarnak beszélleni, holott eddig e' vala a' *Modi* nyelv. — A' Kristus azt parantsolta: *Szerefsed Felebarátodat!* de most méltán

tán ezt kiálthatná valaki: Kerüld a' gaz embert, hogy annak métellye meg ne vesztegessen.

A' Bétsben lévő Török Követ, ki még hofszason itt kíván mulatni, minden nézésre méltó dolgokat el-járt Bétsben; és a' maga tudományának és észbéli tehetségeinek sok jeleit adta. — Meg-jelent vala nem régiben a' *Josef Chirurgica Akadémiájában*-is, hol minden nyavallyák, a' viazból ki-ábrázolt testeken láthatók, és az egész emberi testnek külső és belső alkotványa. Midőn a' Követnek itt mindent meg-mutogattanak volna, azt mondá: hogy *Anátomia* és *Astronomia* tudás nélkül az Isten tökéletes esmerettségére bajos jutni. — Ezen Török Követ bizonyos embereit a' héten küldötte egy hajóval vissza Belgrád felé.

Zala Egerszeg. 30 Mart. 1792. Első léfzen talám a' hasonlók között ez a' tudósításom a' Magyar Kurirnál; hogy ezen Nemes Zala Varmegye, ditső emlékezetű Második Leopóld jó Királyunk' halála emlékezetére, 's szomorúsága jelentésére e' folyó hónapnak 27dik Napján Gyász Innepet tartott. Megérkezven tudni illik kedves Fő Ispányunk Mélt. R. Sz. B. Gróff Althánn János Ur Megyéinkbe, még ezen hónapnak kezdetézel, tsak a' végett, hogy ne tsak közönséges Gyülekezeteinken legyen jelen (a' mint szokás közönségesen) hanem Törvény székeinknek folyamátját is lássa, 's fő igazgató Hivatalát azokra is ki-terjeszse, még a' törvénylizekhez hozzá sem foghattunk, mikor tisztelt fő Ispányunk már különös levelekből Bétsből szomorú hirt vett a' Király haláláról; 's látván ezenkívül is hogy a' felsőbb Rendelések gyültön-gyülnek, ezen hónapnak

26dik napjára köz Gyülekezetet hirdettetett; és mivel az alatt a' Korona örökösének ő Felségének mind a' szomorú halált hírül adó gyászos le-irása, mind csak hamar az ország gyűlésre hívó Levele is meg érkezett; rendelést tett a' M. Fő Ispány Ur, hogy a' Gyűlésnek másod napján gyász innep tartattasson. Szomorú gyászban, szép rendtartással ültet az öszve gyűlt Fő-közep-és al-rendű fokaság. Az Egerszegi Templomban tartatott a' Halotti ceremónia. A' Halottat és temetést ábrázoló koporsónak fel készítését, az ide való Esperest és ezen Ns. Vrgye Tábla Birája T. Etenyi Ur vállalta magára; az oltár előtt egy feketével bé vont koporsó mint egy másfél ember magasságnyira fel vólt emelve, kerekded formára tñuált két rendű pallózatton, mellyeken köröskörül sűrűen rakott vialz gyertyák égtek; a' koporsóra négy felől le-függőleg a' boldogult Felség' czimere vólt raggatva, fellyül pedig a' koporsóra, a' Korona, Kiralyi páltza, kereszt arany alma, és kard valának fel-rakva. A' szent Misét Püpöki süveg alatt (sub Infula pontific.) mondotta Megyenk-beli Felső Orsi Prepost Fő Tisztelendő Mező Szegedi Szegedy János Ur; a' Fő és Al Ispány Törvény Tábla Biró és más Megyebeli Tiszt Urak mint egy hetven számmal jelen vóltak a' szomorú pompán, kik közül a' kik Forma-ruhában valának öltözve, többnyire süvegjekre 's Karjokra kötött, és vállakon által eresztett fekete fátyollal jelentették a' szomorú gyászt, a' bé meneten pedig a' templom ajtajától fogva közel a' koporsóig két sorban rendet állottak a' Ns. Vármegye Lovas és gyalog katonái mintegy hatvan számmal; a' több aprólékos rendtartásokat le-irni szükségtelen, azt az érzékeny szomorúságot pedig mellyet vett kiki közülünk jó Fejedelmünknek tőlünk lett el-költözéséből, nem is lehet; és azt egyeb nem is enyhithette, hanem hogy Édes Fija Ferencz lesz következője. A' Templomból vissza mentünk a' Vármegye házához és tegnap kezdett dolgainkat tovább folytattuk tudni illik:

Előtte való nap, úgy - mint 26-dikban kezdőd-
vén köz gyülekezetünk, azokat a' miket az elkö-
vetkező Ország-gyűlése miatt leg szorgosabbaknak
láttunk, el végeztük: A' Melt. Fő Ispány Ur előre
botsátott beszédjében (a' mint alább meg fog tetse-
ni) három dolgokat tett fel, az elsőre a' felelet hely-
ben hagyatott, az utolsó, *Deputatziora* bizattatott;
A' másodikra pedig a' T. Rendek azt kívánván,
hogy a' Követeknek választása most legyen meg,
az - után lássunk az útmutatáshoz: elébe terjesztette
a' Melt. Gróf Fő Ispány Ur a' T. Rendeknek,
hogy igen szerentséssek volnának, ha most is mind
a' két Követünket el - küldhetnénk, a' kik a' múlt
Diétán valának személyly - viselőink: illetve egy két
szóval azoknak érdemeiket is. De a' T. Rendek azt
sem várták, hanem az elsőre ugyan ugymint *Spis-
lich Vice - Ispány Urra*, egyenlő akarattal *Vivatot*
kiáltottak, és ő is a' követséget minden vonagatás
nélkül fel vállalta; tudván azt hogy mind hivatala,
mind szive, mind közönséges kedvességét nyert te-
kintete azt hozza magával, hogy ő legyen az ed-
gyik Követ: a' másikat pedig, ugymint Királyi Ta-
nátsos Somsits Urat háromszor kényszerítették, ésőt
erőltették a' T. Rendek, hogy vállalja fel a' köve-
tséget most is, kérte maga a' Vice - Ispány Ur is,
hogy erőltesse meg magát, 's ne szünjön meg ilyen
tisztos követségben társlá lenni; némellyek még azt
is mondták mentségeire, hogy a' Haza - szeretete jó
orvosság akármelly nyavalya ellen: de utóljára csak
ugyan nagy nehezen el állottak a' kényszerítéstől,
midőn tisztelt Tanátsos Urnak tekintetéből is látták
vólna törődött betegségét; mivel azért az egyik
követ, fent tisztelt Vice - Ispány Ur mind egynek
vélte magára nézve, akarki legyen Követ társlá, a'
M. Fő Ispány Ur is valakit helyette nevezni nem
akart, mivel a' dolog nagyon közönséges; tellyes
reménysége lévén hogy Tábla Biró Zala Béri Hor-
váth Josef Ur (noha még akkor a' Gyűlésbe be nem
érkezett) fel fogja vállalni; jelentette, hogy ha a'
T. Rendeknek tetszene, jó vólna most tisztelt Hor-
váth

váth Urat küldeni; mellyben meg is egyeztek, és az alatt Horváth Ur is bé-erkeztén a' követséget elfogadta. — 'S ez meg lévén több dolgainkhoz hozzá láttunk.

Az Méltóságos Grófnak a' T. Statusokhoz tett beszédje így következik.

Örvendek tiszta Szivemből T. Karok és Rendek, hogy újra szereztsén vagyon Nagyságtokat az Urakat tisztelnem, 's illy feles számmal öfzve jövén, az előttünk lévő nagy dolgoknak tanátsba vétéle végett köz gyülekezetet tarthatunk: Nagyok a' Dolgok Tettes Rendek, és olyan különösek, hogy azoknak tsak elő adását is, annyival inkább rólok való ítéletemet szükség volt előre pontonként írásban tennem: ne nehezteliye azért senki, vagy inkább ne legyek én senkinek terhére beszédemmel, sőt ne is vélje akárki valamelly szokásba vett Oratio formának a' mit mondani akarok; tudom hogy olyan Méltóságos 's nemes Urakkal ülök együtt, a' kik valamint szivemet jól isméri, ugy beszédemet ha szint az a' környül állásokhoz képest talám hofszas lenne is, nem unalommal halgatják: a' mint hogy kiis kérem, hogy beszédemnek minden czikkelyeire figyelmezni, azokban minden elől fordulandó környül-állásokat jól fel jegyezni, meg fontolni, beszédem végezetével pedig magok értelmeket annak rendi módja szerint ki nyilatkoztatni méltoztassanak így végezhetünk osztán nyomossan, és hasznossan mindeneket, mert a' mint közönlégesen tartják, a' Rend a' lelke mindennek.

En ezt a' köz-gyülekezetet, a' szemmel látott 's rész szerint már előre gondolt környül-állásokra nézve rendeltem véletlenül: mert tsak a' végre jöttem a' minap ezen N. Megyében, hogy Törvény-székeinknek folyamatját meg-tekintsem, és azokon személlyesen jelen legyek, de még minek-előtte azokhoz fogtunk vólna, már által láttam, hogy vagyon annyi köz-tanátskozás alá botsátandó dolgunk, a' mennyi méltán meg-kivánnya, hogy ezen napra

napra köz-gyülekezetet hirdethessek. Még a' hiradó Levelek ki-botsáttásakor már magános Levelekből tudtomra esett ditső emlékezetű jó Királyunk' halála-is, és azt nyilván el-gondolhattam, hogy ha a' Regalisok, vagy Ország Gyűlésre hívó Levelek nem-is, de bizonyosan a' szomorú Tudósítások a' Vármegyékhez 's mi hozzánk-is meg-érkeznek: 's imé pedig, a' gyászos szomorúságban nem győzök eléggé örvendeni, hogy éppen olyan időre esett Köz-gyülekezetünk ki-hirdettetni, a' mikor már mind a' gyászos tudósítás, mind a' Diétára hívó Levél, mind a' múlt nagy Gyűlésen ajánlott Katonáknak ki-állítása eránt költ Királyi Rendelés kezünkben vagyon, 's mind ezekről most egy nyomban hasznosan tanátskozhatunk, és végezhetünk: a' minthogy éppen ez a' három lészzen legfőbb Tárnya mostani Gyülekezetünk' munkájának, 's ezek lesznek részei ezen előre botsátott beszédemnek-is.

Az első tehát Fels. *Ferentz* Hertzeg örökös Királyunk' gyászos Levele. Nem kétlem hogy fáj a' szive kinek kinek közüllünk, mikor abból azt halja olvastatni, hogy meg-hólt II-dik *Leopold* Királyunk. Az a' valóban jó és nagy *Leopold*, a' ki a' rövid idejű uralkodása alatt a' Magyar Szabadság' fel-éledésének öröm Századját ki-kezdette, magának pedig olyan nevet szerzett, hogy boldog idők' *Epocháját* az ő Királyságának kezdetétől számláljuk. Fáj, és méltán fájhat, mert akár-ki mit ítéljen, akár-ki mint tselekedjen, 's akár-ki mit gondoljanak külső és belső irigyeink a' Király, és Nemzet közt való egyet értés, és egy máshoz vonzó bizodalom felől: de ha ki a' ditső emlékezetű Felségnek Hazánkhoz meg-bizonyított szeretetét, 's Atyai kedvét úgy vészi gondolóra a' mint illik; lehetetlen hogy hizekedésnek állittya bennem *Leopold*' ditséretét, annyival inkább szinlett bánatnak az ő halálán lett meg-illetődést.

De vagyon e' mellett azon gyászos Levélben egy olyan öröm, melly jó Királyunk' halálából
vett

vett szomorúságunkat méltán meg- enyhitheti ; ez pedig az , hogy Ferentz lelsz helyette Törvényes Királyunk , a' ki édes Attyának a' mint a' Koronában , ugy Virtusaiban valóságos örökösse : itt már nem félek , hogy valaki hizekedéssel vádoljon : mert látta 's tudja az egész Világ , mit tett édes Attyánál a' múlt Ország Gyűlésén a' Nemzet kedvéért , el annyira , hogy többet tulajdon vérünk-től , 's ki keresett szó-szóllóktól sem várhattunk volna , azt a' szószóllót fogjuk Királyunknak koronázni , hát mit nem várhatunk tőle akkor , midőn maga szabadon tselekedheti azt , a' miért édes Attyánál mellettünk könyörgött.

Ezekhez képest ugy itélem , hogy illendő sőt szükséges lészen a' gyászos Levélre szivünk' egész ki-öntésével felelni ; 's valószunkban ki-nyilatkoztatni mennyire fájlaljuk édes Attyától 's Atyánktól lett meg-fosztatásunkat , 's egyfersmind mennyire örvendünk , hogy jó Királyunknak éppen ő Felsőge lett következője : a' minthogy ezen valósz Levelel való vélekedésemet , ugy a' mint azt több jó Barátimnak meg-egyezésével , (mert hogy azt éppen magamtól tsináltam volna azzal nem ditsek-szem , 's nem-is ditsekedhetném) irásban tettem , elfogom Nagyságtok az Urak előtt olvastatni , reménylén , hogy gondolkodásom módja már a' T. Rendek vélekedésétől nem olyan idegen , 's nem olly különböző , hogy az éppen kelletlen volna : ki kérvén vélekedéseket , ha mit benne szükség lészen változtatni , 's egy szóval ollyanára tenni , hogy az közönséges névvel a' Felsőghez mehelsen : sőt mivel magam fontosabb dolgaimk végeztével Bétsben menni , és a' Felsőgnek személyesen udvarolni szándékozom : nyereségemnek fogom tartani ; 's kiis kérem , hogy a' valószoló fel-irást , tulajdon magam nyujthassam-bé a' Felsőgnek. Egyéb aránt , mivel buzgóságunknak mind Isten , mind világ előtt tselekedettel-is szükség nyilván valóvá tétetődni , én már arról-is a' rendelést meg-tettem , hogy hol-
napi

napi napon a' ditső emlékezetű Felség halála tisztetségére gyász Innep, és szomorú Pompa tartatalsón itt az Egerszegi Templomban, mellyen illendő, hogy mindnyájan meg-jelenjünk.

Második leg-szorgosabb dolgunk lészzen a' Regálissal vagy Ország Gyűlésre hívó Levéllel. A' mit Hazánk II dik *Leopoldal* a' múlt nagy Gyűlésben meg-másolhatatlan törvénnyé tett, azt imé *El-ső Ferentz* olyan szoros kötelelségűl teszi magának, hogy hat hónapot sem, sőt három hónapot sem várván, Ország Gyűlésre hiv bennünket, a' mint most mindjárt el fog olvastatni. En a' mi e' Királyi Levélben a' Diétának okául tétetik két részre osztottam vélekedésemmel; hivattatunk, hogy a' Királyt, a' Királyi Zálog Levelet, és esküvését elfogadjuk, 's ötöt a' Nagy Gyűlésen közöttünk lásuk, mellyek a' Nemzet, és Király között való kötésnek mulhatatlan tzeremoniái — hivattatunk továbbá a' több hasznos és elő-meneteles dolgoknak el-intezésére, mellyeken kétség kívül azokat lehet értenünk, a' mellyek a' múlt Ország Gyűlésén végre nem hajtathattak, 's Országos ki-rendeltettekre bizattattak. Az elsőre nézve noha fejünként reméllyem többen-is meg-jelenünk, annyival inkább, hogy a' mit e' múlt alkalmatossággal annyira sürgettünk, azt most *Ferentz* Királyunk önként kívánnya, hogy koronázása Pompája Budán Országunk közepében tartassék; 's láttatik mint egy fel-élesztteni azokat a' régi Törvényinket, mellyek tétettek az 1458 dik esztendőbéli 13-dik, és 1498-dik béli első Czikkelyben, hogy Pesten, vagy ahoz közel tartassanak országos Gyülekezeteink; a' szokás szerint mindazáltal két Követet szükséges küldenünk, a' ki az egészsz Megye nevével a' szükségessékben munkálódjon, 's végezzen — a' másodikra nézve pedig mivel félbe maradt, 's most ujra elő-véteendő dolgaink, a' mellett, hogy nagyok, terhessek, és fundamentomos Törvényinket is némely részben illetik; a' múlt Gyűlési dolgokkal igen erősen öfzve vagynak szöve fonva; arra nézve minémű

némü gondolattal legyek küldendő Követeink felől, azt utobb a' a' T. Rendeknek ki fogom nyilatkoztatni, minek-előtte a' Követek válofztásához fog-nánk, de előre szükséges lészzen meg tudnom Nagyságtoknak az Uraknak arról való értelmeket, hogy mivel a' Követeket bizonyos útasittással kelletik elbottsáttanunk, azt az útasittást, vagy a' mint nevezük *Instructiot*, előbb kelletik ki-dolgoznunk, mint Követeket válofztanánk, vagy utobb? az idő látni való hogy rövid; azok pedig a' miket a' N. Megye már különös arra rendelt *Deputáció* által dolgozott az Országos Deputátziokat illető vélekedésben, jó útasittásúl fognak szolgálni, ugy hogy talám nem lészzen szükség több Köz-gyülekezetre ennél, ha itt ugyan tsak keménnyen hozzá látunk a' dologhoz.

Harmadik dolog, a' melly figyelmetességünket maga után vonja; 's szorgalmatosságunkat, megkivánnya, az a' jelentése a' Felségnek, mellyben rendeli, hogy a' múlt Diétán ajánlott uj Katonák ki-állittassanak. Ez az ajánlás vólt T. Rendek edgyik Nemes tselekedet, melyel a' róllunk balul vélekedő idegeneknek szájokat bé-dugtuk; erre az ajánlásra némultak-meg káromlóink, midön látták, hogy a' Magyar Hazájáért, 's Királyáért kész vért ontani még akkor is, mikor a' vett sebek még szívünkön feküdtek; ez vólt az a' Nemes meg-határozás, mellynek béjelentése a' *Leopold* szemeiből, ki előtt rofsz szinnel valánk le-festve, öröm gönyveket tsavart ki: reménylem azért, hogy a' Rendek ennek tellyesittésében, a' mennyire az ajánlás Megyénk mennyiségéhez képest minket-is illet, nem fognak késedelmezni.

A' Magyar Parnaszszusról.

Pest 30 dik Mártz. — Barátom *Szatsvay*! Én, 's mások-is, a' kik látni és tapasztalni nem restelik, ama Tudós T. *Rátn Mátyás* után lokan tulajdonittok néked abból a' ditsőtségből, hogy a' mi
el

el-ájulva alvó Kedves Anyai nyelvünk fel-ébredett. Ennek halhatatlanságából csak egyedül Nemzetünk néhai édes Atya II-dik *Leopoldra* árad a' ditsőségi ki a' mi Nemzetünk', a' Anyai nyelvünk' oskoláit leg-előbb fel-állította. Nemzetünknek azon előre látó meg-világosodott fő Tagjaival, kik ezen halhatatlan dolgot, Anyai nyelvünk' ügyét elébb mozdították 's támagadták, ditsekedni fognak a' következő Századok — és ezen leprején lévő Század, Nemzeti nyelvünk fel-támodásának *Epokhája*. — Miért halgatsz hát? miért vetted-el az ösztönt? vagy talám a' lipot vették-ki mások a' szádból? (nem gondolnám!) Vagy talám a' mindenütt fel-állott Magyar nyelv mivelő — ugy nevezett — Tudós Társaságokért azt itéled, hogy már semmi szükség sints az ösztönre? Nem Barátom!! még ezek mind olly gyenge plánták, mellyekből sok időre lehetnek épületre való fák — szüntelen való öntözés kell ezen Magyar Parnaszszus gyenge tzedrussainak — hogy ki ne száradjanak. Ne szünnny hát te-is öntözni ezeket.

A' Magyar Nyelvnek és Litt. nak Professzorai a' Gymnásiumokban ezek: — Budán *Mézcs* András. — Elzeken *Vida* Josef. — Györben *Rajner* András. — Kör. Bányán *Soltész* György. — Lötcsén *Dajka* Gábor. — Ujjvidéken *Funták* Mátyás. — — Zolyomban *Gábor* Ferentz. — Posegán *Lánga* Ferentz. — Rosnyon *Vitkotzy* Mátyás. — Szolnán *Kátsor* Mihály. — Sopronyban *Buday* Fábrián. — Nagy-Szombatban *Kiss* János. — Ungváron *Mólnár* János, és — Városdon *Delpini* Antal Urak. — Még ezeknek neveiket nem mind olvastam a' *Kurirban*.

Melly nagyon örvendj Barátom, Nemzeti nyelvünk elé-menetelén jól tudom! Hatalmas és fáradhatatlan elő-mozdítója ennek a' többek között *Rosnyon* a' helybéli *Gymnásium* Directora Fő Tiszt. *Strohmer* Gábor Ur, kinek érdemei ezen részben halhatatlanak. — Önként halgatom-el a' *Pesti*
Nem-

Nemzeti Oskolák Érd. Tanítóinak érdemlett ditséretjeket — jelentvén tsak a' Pesti Városi Tanátsnak gondoskodó adakozását. Ezen Tanátsnak esztendőnként 3000 R. for. ra kerülnek a' Nemzeti Oskolák. — A' Helytartó Direktor Ur egyszersmind *Pesti Polgármester*, ki nem tsak különösön vigyáz az Oskolák' előmenetelére, hanem még a' Tanítás módjára, továbbá a' Tanítók és Tanulók érdemeire 's szorgalmatosságaira-is ki-nyilt szemekkel vagyon. — A' több Érd. Tanítók közt különös ditséretet érdemel *Horváth János Ur*, a' kinek tanítványi többnyire Német születésűek lévén, annyira vitte őket, hogy mind a' Magyar, mind a' Deák, mind pedig a' Német nyelvben, a' múlt mált Exámen alkalmatosságával, fél esztendei szorgalmatos tanulásokat nyilván és bőven meg-bizonyították, 's a' ki az Ifjuságnak előmenetelét szereti, önnön érzéssel ment-ki a' proba helyről; a' több Érd. Tanítók-is ditséretet érdemlenek.

Nékem az egész Pesti Norm. Oskolához se üs-töm, se komlóm; hanem ha az Ur is maga láthat-ta volna, az Ifjuságnak szép előmenetelét, kétség kívül mint Hazafi ugyan ezt, vagy még többet tse-lekedne

Egy 32 esztendőig mint Katona, 24-ig mint Kamaralista igen hiven szolgált édes Atyának 2 egy Testvér fiainak *Strobly Josef Urnak*, a' N. *Tárkányi Királyi Só-ház Pénz bé-vévőjének* 23 esztendei — *Strobly Márton Urnak* pedig a' F. Kamara *Concipistájának* 28 esztendei hiv és példás szolgálatjokat néhai Fels. Urunk II-dik *Leopold* tekintetbe vévén, mind néhai édes Attyok, mind magok tulajdon érdemeikért Magyar Nemetsi jussal kegyelmesen meg-ajándékozni méltoztatta. Eljenek, és virágozzanak Hazánk és Nemzetünk Kebelében!!

Mohilov 16. Mártz. — „ Kedves Barátom!
„ Hogy én miért itt, és nem *Csernovitzban* vagyok, a' nem réád tartozik. A' mi pedig Hir-trombitá-dat illeti, ezeket írhatom: — 1.) A' Muszkák 3
úton

úton szándékoznak Országjokba vissza térni; u. m. *Khotzimnál*, *Mohilovnál*, és *Bendernél* a' *Dnister* vizén keresztül, melyet a' Lengyel Király megenged ugyan, de olly feltétel alatt, hogy mindenütt Lengyel Katonáktól kísértésenek. Ezt az *Armáda* el-nem fogadván, 40-ezer főből álló tábort vontanak a' Lengyelek öszve a' szélekre. Tsak magában *Mohilovban* 5000 gyalogság, és a' körül lévő Faluban 2 Regement Lovaság fekszik egész hadi készülettel, hogy a' Muszkákat az által menettől meg-akadályoztathassák, melly készületet a' Muszkák tsak nevetnek. — *Jász* Városában egyenetlenség támadott a' hadi-nép és a' Komenderozó között, úgy hogy tsak nem erőszakra ment már a' dolog. — A' Moldvai Vajda *Románban* mulatoz addig, míg az Oroszok *Jasziból* ki-takarodnak, akkor pedig győzedelmi pompával fog bé-menni — Miben legyen *Khotzimnak* és a' Rajának dolga nem tudhatjuk, elég az, hogy a' föld népe már innepet tart, a' Törököknek szerentsés meg-érkezése-kért — de mi végre? nem tudhatom, rövid időn többet 's t.

Külső Országokat illető Tudósítások.

Frantzia Ország. — Hogy a' Frantziák a' Helvétusokkal sok esztendőktől fogva szövetséges barátságban éltenek legyen, minden tudja. Ezen a' Szövetségen fundálódott vólt az-is, hogy sok ezer Helvétus Katonák bizonyos zsoldért Frantzia Országban katonáskodtanak. Fő Vezérek ezen Helvétus Regementeknek rend szerint mind addig az

Arté.

Artésiai Gróf szokott vólt lenni, a' meddig a' mostani Revolutzió miatt a' Király második Öttsének, valamint az *Artésiai* Grófságot, így szintén a' nevezett Regementeket is el-hagyni, és magának *Koblentzben* Fejedelemséget az ég és föld között valószítani tettett. — Most ezen Helvétus Sergeknek *Ernst* nevet viselő Regementjével nevezetes dolog történt *Aix*-ban (*Aquae Sextiae* nevü Városban) — mely miatt könnyen fel-bomolhatik a' Frantziák és Helvétusok közt tartott egész barátság. — A' nevezett Regementről olyan hír kezdett el-terjedni, mintha ez, 's kivált ennek Tisztjei Aristokratikusok vólnának. A' *Marseille* városa-béli Frantzia Polgárok, kikben most egy tsepp vér lintsen a' melly Constitutionális ne vólna, ezt meg-hallották, és sok ezerezen fel-fegyverkezve, magokat vagy 2000 Nemzeti Gárdistákkal öszve tsatolva, réá mentenek *Aix* városára, és a' Helvétusok Regementjének Kaszármáját meg-szállották és ágyukkal körül vették. A' Nemzeti Gárdák és Polgárok, kiknek száma 18-ezerből állott, bé-izévnén a' Kaszármába, az all-tisztekkal kivántak beszélleni. A' Helvétusok Májorja *Vattevill* 10 all-tiszteket ki-válosztván, ezeket traktára a' Polgárokhoz ki-botsátotta, kiknek ezek fő-tiztségeket és penzt eleget ígértek, és hogy tisztjeiket meg-öljék, azt kivánták. Erre az alatsonságra ugyan az all-tisztek réá nem állottanak: de veszedelem közt vólt a' Regement dolga tsak ugyan, mivel az eleség és erőtség nélkült szükölködő Kaszáрма igen nagy sokaságtól körül vétve lévén, éhel-halásnál vagy öszve lödöztetés-

nél egyebet nem várhatott. Tehát capitulált — fegyvereit le-tette — a' hadi-casát által adta — az után Zászlóstól edgyütt ki-ment a' Kaszármából.

Igy jára az a' hires Helvétus Regiment, mely 120 ezrtendőktől fogva hiven szolgálya a' Frantziákat. — Ez a' dolog nagy érzékenységet okozott egész Helvétziában. Tsuda ha minden *Kántonok* haza nem fogják hivatni a' magok Regimentjeiket Frantzia Országból. A' bizonyos, hogy a' *Bernai Kánton* a' fellyebb emlegetett Regimentnek haza hivattatását már meg-határozta.

A' volt Kurirban-is említettünk valamit arról, hogy mik legyenek tulajdon-képpen a' *Jákobiták*. Minthogy ezen nevezet, *Jákobiták* és *Jákobiták Klubja* minden nap elő forog, jegyezzük-meg most utoljára rólla, hogy ez nem egyebet tézzen, hanem egy Társaságot Párisban, mely a' leg meg-átalkodotabb Páriotákból áll, és a' maga gyűléseit a' *Jákobita Bardtok* Klastromában tartván, tsak ezért nevezetik *Jákobiták Klubjánk*. Ennek már még tsak a' neve-is *Fatalis*. *Jákobita* Barátok voltak, a' kik az *Inquistiot* fel-állították. *Jákobita* Barát ölte-meg III-dik *Henriket*, a' mint hogy *Jákobita* Prior volt *Baurgoin* Atyám Uram-is, ki ennek alkalmatossággal Párisban fel-akasztatott vélt. Ezen történet után edgyik *Aix* városa-béli Érsek olyan parancsolatot adott vélt-ki, hogy a' Honér *Jákobita*-hárába öltözve járjon. —